

Sygn. akt: I C 651/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Agata Górecka
Protokolant:	sekretarz sądowy Izabela Cyrwus

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2018 r. w Gorzowie Wielkopolskim

sprawy z powództwa J. M. (1)

przeciwko (...) Bank S.A. we W.

o ustalenie

orzeka:

I. Powództwo oddala.

II. Nie obciąża powódki kosztami procesu.

SSR del. Agata Górecka

Sygn. akt I C 651/17

UZASADNIENIE

Powódka J. M. (1) wniosła do tutejszego Sadu Okręgowego pozew przeciwko (...) Bank S.A. we W., w którym domagała się ustalenia, że w umowie „Kredytu hipotecznego nominowanego do CHF nr (...)” zawartej w dniu 12 kwietnia 2006r. pomiędzy nią a pozwanym są niedozwolone następujące jej przepisy:

a) § 2 ust. 2 o treści:

„Informacje o : okresie kredytowania, kwocie kredytu w CHF, wysokość kursu ustalonego przez Bank w dniu uruchomienia kredytu, wysokości oprocentowania oraz wysokości i terminach płatności rat zostaną określone w „Harmonogramie spłat”. Harmonogram spłat będzie przekazywany Kredytobiorcy co 6 miesięcy, na kolejny 6-miesięczny okres. Pierwszy harmonogram zostanie przekazany Kredytobiorcy niezwłocznie po uruchomieniu kredytu. Niniejszym Kredytobiorca upoważnia Bank do jednostronnego sporządzenia harmonogramu spłat oraz do sporządzania jego zmian w okresie kredytowania, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy oraz każdorazowego przekazywania u Harmonogramu spłat”,

b) §3 ust. 2 umowy o treści:

„Kredyt wypłacany jest w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłaconej kwoty (transzy) na CHF wg kursu kupna walut dla CHF ustalonego przez Bank i obowiązującego w banku w dniu wypłaty środków”.

c) §5 ust. 3 o treści:

„ Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych zostanie ustalona po przeliczeniu kwoty wypłaconego kredytu na CHF, stosownie do postanowień niniejszej umowy.”

d) §2 ust. 1 w części dotyczącej treści:

„(...) nominowanego do waluty CHF, wg kursu kupna walut dla CHF obowiązującego w banku w dniu uruchomienia kredytu jego poszczególnych transz (...)”.

oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż zawarła 12.04.2006r. z pozwanym umowę kredytu nominowanego do CHF nr (...) na zakup lokalu mieszkalnego. Na mocy umowy powódka otrzymała kredyt w wysokości 143.929,66zł nominowany do waluty CHF wg kursu kupna walut dla CHF obowiązującego w banku w dniu uruchomienia całości kredytu lub jego poszczególnych transz. Umowa została zawarta na okres 360 miesięcy. Powódka wskazała, iż z umowy wynikało, że wysokość rat miała być ustalana w harmonogramie spłat, który miał być sporządzany jednostronnie przez bank na podstawie udzielonego przez nią upoważnienia. Powódka zarzuciła, iż nie negocjowano z nią żadnych warunków umowy i otrzymała ona do podpisania jej standardową treść. Podała, iż do chwili obecnej spłaca kredyt w ratach w wysokości ustalonej przez pozwanego na podstawie przesyłanego co 6 miesięcy harmonogramu. Jako podstawę żądania pozwu powódka wskazała art. 385⁽¹⁾§1 kc i wskazała, że spełnione zostały w przedmiotowej sprawie warunki określone w tym przepisie pozwalające na uznanie wskazanych w pozwie postanowień umownych za niedozwolone, a w konsekwencji niewiążące powódki. Wskazała, iż postanowienia umowne o analogicznej treści zostały uznane za niedozwolone klauzule umowne i zakazano ich stosowania w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14.12.2001r. w sprawie XVII AmC 426/2009 przeciwko bankowi (...) S.A. w W.. Podniosła, iż objęte wyrokiem postanowienia umowne zostały wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych Prezesa UOKiK pod nr (...) i (...). Wskazała, iż z uzasadnienia tego wyroku wynika, iż takie działanie banku stanowi ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i narusza jego interesy. Powódka podała, iż udzielony jej kredyt nie był udzielony w CHF , lecz jedynie zastosowano przelicznik na tę walutę, co jest korzystne jedynie dla pozwanego. Zdaniem powódki z umowy wynika, że pozwany zakłada jedynie , iż kurs CHF będzie na tym samym poziomie bądź wyżej niż w chwili udzielania kredytu. Zdaniem powódki zgodnie z prawem bankowym kredyt winien być spłacany w takiej walucie w jakiej jest udzielany. „Nominacja”, która faktycznie spowodowała ponad dwukrotny wzrost salda zadłużenia przez cały okres spłaty znajduje się zdaniem powódki poza granicami natury bądź właściwości kredytu. Takie działanie pozwanego należy uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy powódki jako konsumenta. Z tych względów zdaniem powódki żądanie uznania za niedozwoloną części treści §2 ust. 1 umowy dot. nominacji do waluty CHF uznać należy za zasadne. Co do pozostałej części żądania powódka wskazała, iż dotyczy ono ustalania kursu CHF przez pozwanego. Powódka zarzuciła, iż umowa nie precyzuje sposobu wyliczenia kursu CHF i pozwala pozwanemu uczynić to w sposób dowolny. Wskazała, iż kurs walut ma charakter zmienny i nie sposób go przewidzieć na okres 6 miesięcy, więc pozwany powinien podać jakimi kryteriami kieruje się ustalając go na ten okres. Zarzuciła, iż pozwany jest stroną dominującą umowy , o czym świadczy chociażby upoważnienie udzielone mu przez klienta do jednostronnego sporządzenia Harmonogramu spłat oraz sporządzania jego zmian w okresie kredytowania zgodnie z postanowieniami umowy. Podniosła, iż umowa w żaden sposób nie precyzuje sposobu wyliczenia kursu waluty , co wskazuje na całkowity brak jakiegokolwiek wpływu kredytobiorcy na narzucany mu przez bank kurs oraz pozwala na narzucenie kredytobiorcy dowolnego kursu tej waluty bez oglądania się na realia kursowe. Powyższe uzasadnia uznanie tego postanowienia , a w konsekwencji przepisów umowy, które dotyczą wysokości spłaty kredytu i wyliczenia jego wysokości w CHF za niedozwolone . Na koniec powódka wskazała, iż ma interes prawny w zgłoszeniu żądania i powołała się na orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie IIISK 19/07,z którego wynika, iż posługiwanie się wzorcami umownymi i legalność ich stosowania w

konkretnej umowie może być badana w trybie kontroli incydentalnej z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka jakie ponoszą.

W odpowiedzi na pozew (k. 39-74) pozwany (...) Bank S.A. we W. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. W pierwszej kolejności pozwany wskazał, iż jego zdaniem powódka nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa oraz nie udowodniła żądania. Podniósł, iż kurs ustalony przez bank miał zastosowanie tylko raz przez cały czas trwania umowy tj. w dniu uruchomienia kredytu, natomiast spłata miała następować według kursu sprzedaży ustalonego przez NBP. Pozwany podniósł, iż przesyłane co 6 m-cy harmonogramy wynikały ze zmiennego oprocentowania, a element zmienny to LIBOR 6M, który właśnie ulegał zmianie co 6 miesięcy. Okoliczność po jakim kursie miała być dokonywana spłata była niezależna od banku, kurs był bowiem ustalany przez NBP. W ocenie pozwanego powódka przedstawiła w pozwie teoretyczne założenia i poglądy, a nie odniosła ich w sposób konkretny do umowy wiążącej ją z bankiem, co jest niezbędne przy indywidualnej ocenie zapisów umowy, a argumenty przedstawione w pozwie są oderwane od stanu faktycznego sprawy. Ponadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia z uwagi na upływ 10 letniego okresu od zawarcia umowy i wypłaty środków, co miało miejsce w 2006r. Początek terminu przedawnienia roszczenia powódki, które ma charakter majątkowy winien być zdaniem pozwanego liczony od dnia jej zawarcia. Pozwany wskazał, iż według obowiązującej wówczas w banku procedury istniał obowiązek informowania klientów o produktach znajdujących się w jego ofercie, w tym porównania kredytów dla poszczególnych walut, a także przeprowadzenia symulacji kredytu i przekazania tych danych klientowi. Pozwany wskazał, iż powódka zgodziła się na proponowane przez bank warunki, w związku z czym została zawarta umowa kredytu z dnia 12.04.2006r. Przytoczył postanowienia umowy istotne z punktu widzenia udzielonej kwoty kredytu, zasad jej przeliczenia do CHF, okresu kredytowania, sposobu wyliczenia raty, zasad zmian oprocentowania i czynników na to wpływających. Zdaniem pozwanego powódka nie ma interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa, gdyż przysługuje jej dalej idące żądanie tj. ewentualne roszczenie o określoną kwotę wynikającą z zastosowania waloryzacji, gdyby udowodniła abuzywność postanowień. Rozstrzygnięcie w przedmiocie roszczenia powódki nie ureguluje w sposób definitywny jej sytuacji, gdyż nawet w przypadku uznania wskazanych przepisów za abuzywne takie orzeczenie nie miałoby przełożenia konkretnego na sytuację powódki, w szczególności jaki skutek oznaczałby brak związania postanowieniami. Wskazał, iż o braku interesu w żądaniu ustaleniu abuzywności po wejściu w życie ustawy antyspreedowej wypowiedział się także Sąd Najwyższy. Pozwany zwrócił uwagę na dopuszczalność stosowania klauzul waloryzacyjnych i wskazał, iż sytuacja, że kredytobiorca będzie zobowiązany do zapłaty kwoty wyższej niż kwota udzielonego kredytu z odsetkami jest uzależniona tylko i wyłącznie od zmiany kursu, a nie przyjętego mechanizmu przeliczenia. Brak jest zdaniem pozwanego podstaw do przyjęcia, jak to wskazuje powódka, iż kurs waluty czy umowa są kształtowane dowolnie, tylko z korzyścią dla banku. Wskazał, iż o dopuszczalności konstrukcji kredytu indeksowanego wypowiedział się Sąd Najwyższy, a także organy Unii Europejskiej czy Rzecznik Generalny przy ETS, a ponadto wskazuje na to wprost art. 4 ustawy tzw. antyspreedowej z 2011r. Pozwany sprzeciwił się twierdzeniom powódki jakoby dokonana w umowie z nią waloryzacja była dowolna. Podał, iż w dniu zawarcia z powódką umowy oraz wypłaty środków w banku obowiązywały szczegółowe zasady ustalania kursu kupna, natomiast kurs spłaty kredytu w trakcie trwania umowy był od początku ustalony jako kurs sprzedaży NBP obowiązujący na dzień przed dokonaną spłatą środków. Pozwany wyjaśnił podstawy stosowania kursów kupna i sprzedaży waluty CHF przy wypłacie kredytu oraz przy ustalaniu wysokości rat. Bank wskazał, iż w przypadku kredytu powódki przy jego kwocie 58987,52 CHF różnica w stosunku do przeliczenia kwoty kredytu wg kursu powszechnie dostępnego i obiektywnego tj. kursu kupna NBP, a kursu stosowanego przez bank wynosi 878,78CHF, co świadczy o tym, że brak jest podstaw do przyjęcia, iż doszło do rażąco niekorzystnego dla powódki przewalutowania kwoty kredytu, co skutkowałoby uznaniem klauzuli waloryzacyjnej za niewiążącą. Zdaniem pozwanego powódka nie udowodniła, iż kurs był nieprawidłowy, abuzywny, niewiążący jej jako konsumenta. Podniósł, iż niezależnie od wahań kursów, kurs kupna pozostawał niezmienny w danym dniu i powódka mogła ten kurs w dniu zawarcia umowy poznać, był bowiem ogłoszony przez bank. Zwrócił uwagę, iż w dniu przewalutowania tj. w dniu wypłaty był on niższy niż w dniu złożenia wniosku czy nawet zawarcia umowy, a zatem skoro godziła się w dniu zawarcia umowy na wyższy kapitał do spłaty to tym bardziej nie powinna kwestionować sytuacji, w której był on niższy. Bank podniósł, iż od października 2014r oprocentowanie kredytu powódki spadło poniżej marży banku i na takim poziomie się utrzymuje, co skutkuje realnym zmniejszeniem wysokości raty. Zmniejszenie oprocentowania jest skutkiem znacznego wzrostu kursu CHF.

Przy kursie na poziomie z 2006r i zbliżonym do ówczesnego oprocentowaniu rata powódki zwiększyłaby się o ok. 86zł i nie jest to różnica wskazująca na rażące naruszenie praw konsumenta. Pozwany przedstawił zasady wyliczania kursu NBP, według którego następuje spłata rat przez powódkę. Zdaniem pozwanego brak jest podstaw od kwestionowania spłat według kursu, którego sposób ustalania był określony, niezależny od Banku i nie był z pewnością abuzywny. Pozwany przedstawił symulację kredytu powódki, w sytuacji gdyby był on udzielony w złotówkach przy przyjęciu wówczas obowiązującego oprocentowania i z porównania obu produktów wynikało zdaniem pozwanego, iż kredyt w złotówkach byłby droższy o ok. 61.291zł, a rata wyższa o ok. 170zł. Zdaniem pozwanego nie doszło zatem ani do zachowania sprzecznego z dobrymi obyczajami, ani do rażącego naruszenia praw konsumenta, na potwierdzenie czego przedstawił porównanie przeciętnego kredytu w PLN i CHF z lat 2005-2008.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka J. M. (1) w związku z zamiarem zakupu mieszkania zamierzała zaciągnąć kredyt na ten cel. Powódka nie zapoznawała się z ofertą różnych banków w tym zakresie, lecz po uzyskaniu wstępnej informacji w banku (...) S.A. we W.- placówce w G. zdecydowała się na oferowany przez niego produkt .. (...) okresie kiedy powódka starała się o uzyskanie kredytu w banku (...) obowiązywał dokument wewnętrzny określający ścieżkę postępowania przy udzielaniu kredytu/ pożyczki przez (...) Bank S.A. przy wykorzystaniu systemu informatycznego N.. Przewidywał on, iż doradca klienta w banku lub pracownik firmy z nim współpracującej prezentował klientowi ofertę kredytu / pożyczki i zapoznawał klienta z obowiązującym w banku aktualnym oprocentowaniem dla poszczególnych walut oraz z możliwością zaciągnięcia kredytu lub pożyczki na wskazany przez klienta cel. Po przedstawieniu klientowi oferty doradca przeprowadzał Symulację oraz dokonywał wstępnej oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji uzyskanych od klienta. W sytuacji gdy klient spełniał warunki ubiegania się o kredyt doradca wydawał klientowi określone w instrukcji dokumenty oraz druki do podpisania i informował klienta o kolejnych krokach procesu udzielania kredytu, wymaganych zabezpieczeniach i kosztach związanych z ich ustanowieniem a także ustalał z klientem termin kolejnego spotkania. Pracownicy banku proponowali kredyty hipoteczne denominowane do CHF z uwagi na fakt ich niższego oprocentowania, niższych rat, co wpływało na lepszą ocenę zdolności kredytowej. Nie otrzymywali premii czy dodatkowego wynagrodzenia za zawarcie tego typu umów. Powódce po wstępnej rozmowie z nią zaproponowano kredyt denominowany do franka szwajcarskiego. Udzielono jej informacji, iż zaproponowany kredyt zostanie wypłacony w złotówkach, denominowanych do franka szwajcarskiego po kursie kupna, a spłata będzie następować wg kursy sprzedaży waluty. Powódka była także poinformowana o możliwości zmiany wysokości raty w przypadku zmiany kursu waluty. We wniosku kredytowym złożonym (...) (...) J. M. wnioskowała o udzielenie kredytu w kwocie łącznej 143.703,86zł na zakup prawa do lokalu przy ul (...). Nie deklarowała żadnego wkładu własnego w inwestycję. Z treści podpisanego przez powódkę wniosku wynikało, iż walutą kredytu będzie CHF, okres kredytowania będzie wynosił 360 miesięcy, a raty będą równe. W dniu składania wniosku kurs NBP CHF wynosił: kupna 2,4500, a sprzedaży 2,4994. Wniosek powódki został przez bank na powyższych warunkach zaopiniowany pozytywnie.

W procedurze udzielania kredytów pozwany bank stosował przyjęte rekomendacje w zakresie Polityki Kredytowej (...) (poprzednia nazwa banku do 2.01.2006) oraz Politykę Zarządzania Ryzykiem Rynkowym. Kredyty udzielane w CHF opierały się na umowie kredytowej z 3.01.2005r. pomiędzy (...) Bank S.A. a (...) S.A. mocy której udzielono pozwanemu bankowi kredytu odnawialnego na kwotę 750.000.000 EUR, przy czym kredyt ten mógł być zaciągany w EUR, PLN, CHF, US\$.

Dowód:

-wniosek kredytowy k. 84-85

-ocena wniosku kredytowego k. 87-89

- dokument Ścieżka postępowania przy udzielaniu kredytu k. 90-99

-regulamin udzielania kredytów k. 103-104

-uchwała nr (...) z dnia 11.03.2005r. z załącznikami -Polityką kredytową i polityką zarządzania ryzykiem k. 120-154

-umowa kredytowa z (...) wraz z aneksami (...)

-tabela kursów k. 162

-zeznania świadka M. F. k. 190-193

-zeznania powódki J. M. (1) k. 199-203

W dniu 12.04.2006r. powódka zawarła z (...) Bank S.A. we W. umowę kredytu hipotecznego nominowanego do CHF nr (...) standardowe oprocentowanie. Wzór umowy był typowy dla tego rodzaju umów, został przesłany z centrali banku, uwzględniał jedynie indywidualną kwotę kredytu udzielonego powódce. Na mocy zawartej umowy bank udzielił powódce kredytu w kwocie 143.929,56 zł nominowanego do waluty CHF, według kursu kupna walut dla CHF obowiązującego w banku w dniu uruchomienia całości kredytu lub jego poszczególnych transz- w przypadku wypłaty kredytu w transzach- na sfinansowanie nabycia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...). Kredyt miał być wypłacony w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłacanej kwoty (transzy) na CHF wg kursu kupna walut dla CHF ustalanego przez Bank i obowiązującego w banku w dniu wypłaty środków. (§2 ust. 1 i §3 ust. 2 umowy). Kredyt został udzielony na okres 360 miesięcy , który rozpoczął się w dniu podpisania umowy.

Zgodnie z §2 ust. 2 Informacje o : okresie kredytowania , kwocie kredytu w CHF , wysokość kursu ustalonego przez Bank w dniu uruchomienia kredytu, wysokości oprocentowania oraz wysokości i terminach płatności rat zostaną określone w „Harmonogramie spłat”. Harmonogram spłat będzie przekazywany Kredytobiorcy co 6 miesięcy , na kolejny 6-miesięczny okres. Pierwszy harmonogram zostanie przekazany Kredytobiorcy niezwłocznie po uruchomieniu kredytu. Niniejszym Kredytobiorca upoważnia Bank do jednostronnego sporządzenia harmonogramu spłat, oraz do sporządzania jego zmian w okresie kredytowania, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy oraz każdorazowego przekazywania u Harmonogramu spłat.

Oprocentowanie kredytu miało być zmienne jednakże nie wyższe niż czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne) obowiązującej w dniu, za który naliczane jest oprocentowanie. Oprocentowanie miało się równać sumie stopy bazowej LIBOR 6M , obowiązującej w dniu uruchomienia kredytu lub jego pierwszej transzy oraz stałej marży banku wynoszącej 1,80% w stosunku rocznym Na dzień podjęcia decyzji kredytowej oprocentowanie wynosiło 3,22 % w stosunku rocznym. Ust. 5 określał sposób ustalenia wysokości stawki LIBOR 6M. Oprocentowanie kredytu miało ulegać zmianie co 6 miesięcy począwszy od dnia uruchomienia kredytu w związku ze zmianą wysokości stopu bazowej. (§4 ust. 1) Kredyt miał zostać uruchomiony nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia , w którym kredytobiorca spełni określone w umowie warunki.

Kredytobiorca zobowiązywał się do spłaty udzielonego kredytu w 360 równych ratach kapitałowo odsetkowych w terminie do 1 dnia każdego miesiąca podczaszy od miesiąca kiedy kredyt został wypłacony w całości. (§5 ust. 1) Wysokość rat kapitałowo- odsetkowych miała zostać ustalona po przeliczeniu kwoty wypłaconego kredytu na CHF stosowni do postanowień umowy. (§5 ust. 3) Raty kredytu wraz z należnymi odsetkami miały być płatne w złotych , w kwocie stanowiącej równowartość CHF , na rachunek kredytu (...). (§5 ust. 4) Kwota wpłaty raty w złotych miała być przeliczana na CHF wg kursu sprzedaży obowiązującego w NBP na dzień przed datą wpływu środków do banku. (§5 ust. 5)

Umowa regulowała także m.in. możliwość przedterminowej spłaty kredytu, kolejność zaliczania spłat, sposób rozliczenia nadpłat, wysokość odsetek od zadłużenia przeterminowanego, zabezpieczenia spłaty kredytu tj. hipotekę kaucyjną , weksel, cesję praw z polisy, ubezpieczenie wkładu własnego, skutki wypowiedzenia umowy. Integralną częścią umowy był Regulamin udzielania kredytów/ pożyczek hipotecznych przez (...) Bank S.A.

W dniu zawarcia umowy kurs NBP CHF wynosił : kupna 2,4657zł, a sprzedaży 2,5155zł.

Dowód:

-umowa kredytu k. 16-20,100-102

-tabele kursowe k. 162

-zeznania świadka M. F. k. 190-193

-zeznania powódki J. M. (1) k. 199-203

W dniu 12.04.2006r. powódka dokonała zakupu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...).

Dowód:

-odpis z księgi wieczystej k. 11-15

Środki z tytułu przyznanego kredytu wypłacono powódce 18.04.2006. Kurs NBP CHF wynosił wówczas: kupna 2,4769zł, a sprzedaży 2,5269zł.

Dowód:

-tabela kursów k. 163

Zgodnie z umową bank przysyłał powódce co 6 m-cy harmonogram spłaty kredytu określający wysokość oprocentowania w okresie objętym harmonogramem, wysokość raty w walucie CHF oraz pozostały kapitał. Powódka dokonywała wpłat zgodnie z harmonogramem.

Dowód:

-harmonogramy spłat k. 7,8, 105- 116

-zeznania powódki J. M. (1) k. 199-203

Powódka początkowo wpłacała raty w kwocie po 670zł. Od 2009r. wysokość dokonywanych wpłat przez okres pół roku wynosiła po 1000zł. Następnie do sierpnia 2011 wpłaty były po ok. 700zł. Od września 2011wysokość wpłacanych rat przez powódkę wynosi 800-850zł. Dokonując spłat rat kredytu w większości okresów powódka dokonywała nadpłaty w stosunku do wysokości należnej raty. Wg stanu na październik 2017r ta nadpłata wynosiła 118,26CHF.

Dowód:

-zestawienie spłat za okres od 1.01.2014r. do 28.11.2016r. k. 9-10 ,

-zestawienia wpłat za okres od 31.05.,2006r. do 10.2017r. k. 117-119

-zeznania powódki J. M. (1) k. 199-203

Powódka nie występowała do banku o zmianę warunków umowy. Wystąpiła do sądu z przedmiotowym pozwem w związku ze wzrostem kursu franka szwajcarskiego po 2011r. i podwyższeniem wysokości rat oraz kwoty pozostałej do spłaty. Powódka jest zatrudniona na umowę o pracę i zarabia z tego tytułu 1500zł miesięcznie netto. Dodatkowo w czasie urlopu wyjeżdża do pracy za granicę, sprząta. Łącznie miesięcznie z prac dodatkowych otrzymuje 2500zł. Posiada jedno dziecko.

Dowód:

-zeznania powódki J. M. (1) k. 199-203

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezasadne.

Powódka J. M. (1) w złożonym pozwie domagała się ustalenia, że w umowie „Kredytu hipotecznego nominowanego do CHF nr (...)” zawartej w dniu 12 kwietnia 2006r. przez nią z pozwanym S. C. Bank S..A. z siedzibą w W. są niedozwolone następujące jej przepisy:

a) § 2 ust. 2 o treści:

„Informacje o : okresie kredytowania , kwocie kredytu w CHF , wysokość kursu ustalonego przez Bank w dniu uruchomienia kredytu, wysokości oprocentowania oraz wysokości i terminach płatności rat zostaną określone w „Harmonogramie spłat”. Harmonogram spłat będzie przekazywany Kredytobiorcy co 6 miesięcy, na kolejny 6-miesięczny okres. Pierwszy harmonogram zostanie przekazany Kredytobiorcy niezwłocznie po uruchomieniu kredytu. Niniejszym Kredytobiorca upoważnia Bank do jednostronnego sporządzenia harmonogramu spłat, oraz do sporządzania jego zmian w okresie kredytowania, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy oraz każdorazowego przekazywania u Harmonogramu spłat”,

b) §3 ust. 2 umowy o treści:

„Kredyt wypłacany jest w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłaconej kwoty (transzy) na CHF wg kursu kupna walut dla CHF ustalonego przez Bank i obowiązującego w banku w dniu wypłaty środków”.

c) §5 ust. 3 o treści:

„ Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych zostanie ustalona po przeliczeniu kwoty wypłaconego kredytu na CHF, stosownie do postanowień niniejszej umowy.”

d) §2 ust. 1 w części dotyczącej treści:

„(...) nominowanego do waluty CHF, wg kursu kupna walut dla CHF obowiązującego w banku w dniu uruchomienia kredytu jego poszczególnych transz (...)”.

Celem instytucji kontroli wzorców umownych jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania mechanizmu podejmowania decyzji przez słabszą stronę umowy (uczestnika obrotu). Cel ten realizowany jest poprzez incydentalną i abstrakcyjną kontrolę wzorców umownych.

Kontrola abstrakcyjna polega na badaniu treści postanowień wzorca umowy w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i jest dokonywana niezależnie od tego, czy między stronami doszło do zawarcia umowy z wykorzystaniem tego wzorca umowy (por. uchw. SN z 19.12.2003 r., III CZP 95/03, OSN 2005, Nr 2, poz. 25). Aktualnie odbywa się ona w trybie administracyjnym. Zgodnie z art. 23b ustawy z dnia 16.02.2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu (Ochrony Konkurencji Konsumentów) wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania , jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a. W decyzji Prezes Urzędu przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. Celem kontroli abstrakcyjnej jest ochrona interesu publicznego w postaci zbiorowego interesu konsumentów, przy czym pośrednio może dojść do realizacji indywidualnego interesu konsumenta, który wystąpił z powództwem. Konsekwencją dokonania kontroli abstrakcyjnej jest wyeliminowanie z obrotu postanowień wzorca umowy, które z dużym prawdopodobieństwem w większości umów z konsumentami powinny być zakwalifikowane jako klauzule abuzywne. W przypadku kontroli abstrakcyjnej ocenie podlega treść postanowienia wzorca, a nie sposób jego wykorzystania, czy też powszechność występowania tego postanowienia w analogicznych wzorcach umowy firm konkurencyjnych. Ma ona charakter prewencyjnej ochrony sądowej (por. wyr. SN z 13.4.2012 r., I CSK 428/11, GP 2012, Nr 75).

Kontrola incydentalna polega natomiast na badaniu treści postanowień konkretnej umowy i w sytuacji, gdy przy jej zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, kontrola ta pośrednio obejmuje także postanowienia tego wzorca umowy. Jest to kontrola dokonywana w każdym postępowaniu sądowym, w którym strona powołuje się na fakt inkorporowania do treści umowy niedozwolonych postanowień umownych. Jej skutkiem jest wyłącznie stwierdzenie bezskuteczności konkretnego postanowienia umowy na podstawie art. 385¹ § 1 KC. Kontrola incydentalna jest dokonywana przez sąd w celu udzielenia ochrony indywidualnemu interesowi konsumenta, zaś wyrok wydany przez sąd wiąże tylko strony danego postępowania. Przepisy art. 385¹–385³ KC są materialną podstawą zarówno dla abstrakcyjnej kontroli postanowień wzorca umowy, jak i dla postępowania w sprawie o uznanie postanowień umowy za niedozwolone (art. 23a OchrKonkurU). Jakkolwiek oba postępowania mają tę samą kodeksową podstawę materialną, to jednak różny pozostaje przedmiot kontroli.

Z uwagi na sposób sformułowania żądania pozwu jako dotyczący postanowień konkretnej umowy między stronami nie budzi wątpliwości, iż w przedmiotowej sprawie powódka domagała się dokonania przez sąd kontroli incydentalnej wskazanych postanowień. W związku ze sformułowaniem żądania jako ustalenia wskazanych postanowień umownych za niedozwolone, podstawę prawną żądania pozwu stanowił art. 189kpc zgodnie, z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W przedmiotowej sprawie niekwestionowany przez strony był fakt zawarcia przez nie umowy kredytu z dnia 12.04.2006r. , kwoty udzielonego kredytu, zasad jego udzielenia i dokonywania spłaty. Ponadto powyższe znajduje potwierdzenie w złożonych przez strony dokumentach tj. wniosku kredytowym, umowie kredytu, harmonogramach spłat, zestawieniu dokonywanych przez powódkę wpłat. Wiarygodność i moc dowodowa tych dokumentów nie budziły wątpliwości.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia powódki.

Zgodnie z art. 117 kc: § 1. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu;

§ 2. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 1963r. (IIICR 193/62) zarzut przedawnienia może spowodować oddalenie powództwa tylko wówczas , gdy przedmiotem procesu jest „roszczenie” w znaczeniu art. 106 POPCU. Tam natomiast , gdzie pozew nie zmierza do zaspokojenia powoda, zarzut przedawnienia jest bezprzedmiotowy. Jeżeli więc powód nie dochodzi roszczenia w tym właśnie znaczeniu, przedmiotem zaś procesu jest ustalenie nieważności umowy, czyli ustalenie istnienia praw jakie miałyby z tej umowy wynikać, to w stosunku do takiego żądania pozwu aktualność zarzutu przedawnienia jest logicznym niepodobieństwem.

Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni stanowisko to akceptuje. Powyższa teza formułuje ogólną zasadę, która zachowuje aktualność także w odniesieniu do obowiązującego aktualnie stanu prawnego. Żądanie ustalenia postanowień umownych za niedozwolone nie zmierza do zaspokojenia konkretnych roszczeń powódki, a jedynie ma wywołać ewentualnie taką modyfikację treści zawartej przez strony umowy, która dopiero może spowodować powstanie takich roszczeń np. o zwrot nadpłaconej kwoty kredytu.

Stąd też sąd uznał podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia za niezasadny.

Sąd natomiast podziela stanowisko strony pozwanej, iż powódka nie ma interesu prawnego w wytoczeniu przedmiotowego powództwa i nie zdołała takiego interesu prawnego wykazać. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż ma interes prawny w zgłoszeniu tego żądania i powołała się na orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie III SK 19/07. Wskazała, iż wynika z niego, że posługiwanie się wzorcami umownymi i legalność ich stosowania w

konkretnej umowie może być badana w trybie kontroli incydentalnej z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka jakie ponoszą.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż przedmiotowa teza pochodzi z orzeczenia zapadłego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone wydanego na skutek skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie rozpoznającego apelację od wydanego dnia 16 marca 2006 r. wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Sprawa dotyczyła zatem kontroli abstrakcyjnej postanowień wzorca umowy i odbywała się w trybie obowiązujących wówczas przepisów art. 479³⁶ i nast. KPC.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy zważył m.in. iż „Postępowanie, które doprowadziło do jej (sprawy) wniesienia ma na celu dokonanie abstrakcyjnej, to jest oderwanej od konkretnej umowy, okoliczności jej zawarcia i wynikających z niej praw i obowiązków stron, oceny nieuczciwego charakteru postanowień wzorca umownego używanego w obrocie konsumenckim przez przedsiębiorcę. Kontrola abstrakcyjna polega na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy (uchwała SN z dnia 19 grudnia 2003 r., sygn. akt III CZP 95/03, OSN 2005/2/25; wyrok SOKiK z 19 czerwca 2002 r., sygn. akt XVII Amc 34/01, Dz.Urz.UOKiK 2002/3-4/174). W przypadku kontroli abstrakcyjnej ocenie podlega treść postanowienia wzorca, a nie sposób jego wykorzystania, czy też powszechność występowania tego postanowienia w analogicznych wzorcach umowy firm konkurencyjnych. Istotą kontroli tego rodzaju jest bowiem eliminacja określonych postanowień wzorców z obrotu i dostarczenie przedsiębiorcom oraz konsumentom informacji, jakiego rodzaju postanowienia wzorców są niedozwolone we współczesnej gospodarce rynkowej.

(...) Abstrakcyjna ocena postanowienia wzorca powinna zatem uwzględniać dwa kryteria wskazane w art. 385¹ KC: 1) sprzeczność z dobrymi obyczajami; 2) rażące naruszenie interesów konsumenta. Nie stosuje się jednak art. 385² KC, ponieważ w przypadku kontroli abstrakcyjnej nie bada się umowy, a jedynie wzorzec (wyrok SN z dnia 6 października 2004 r., sygn. akt I CK 162/04).

(...) Należy również podkreślić, iż postępowanie w sprawie abstrakcyjnej kontroli klauzul używanych we wzorcach umownych ma na celu wyeliminowanie pewnych postanowień wzorców, a nie postanowień umów. Nie oznacza zatem, iż stosowanie określonych sformułowań lub unormowań jest w ogóle wyłączone w obrocie cywilnoprawnym. Niedozwolone jest jedynie posługiwanie się nimi we wzorcach umów, zaś legalność ich stosowania w konkretnej umowie może być badana w trybie kontroli incydentalnej, z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka, jakie ponoszą, itp.”

Z powyższego uzasadnienia zdaniem sądu wynika jedynie to, iż Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na różnice pomiędzy kontrolą abstrakcyjną i incydentalną oraz na odmienny charakter obu postępowań. Nie wskazał jednak, iż kontrola incydentalna może odbywać się wyłącznie w sprawach o ustalenie postanowień umownych za niedozwolone. Zdaniem sądu postępowaniami, w których może być dokonana kontrola incydentalna postanowień umownych są zarówno postępowania o świadczenie (np. o zapłatę) jak i o ustalenie. Aby taka kontrola konkretna mogła zostać dokonana przez sąd w danej sprawie, muszą zostać spełnione określone przepisami warunki. W przypadku powództwa o ustalenie jest nim istnienie interesu prawnego w ustaleniu, iż zawarte w umowie postanowienia umowne są niedozwolone. Z powyższego uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego nie sposób zdaniem sądu wywnioskować, iż powodowi zawsze będzie przysługiwał interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie, iż postanowienia konkretnej umowy stanowią niedozwolone klauzule umowne. Stanowisko Sądu Najwyższego wskazuje jedynie na potencjalną możliwość badania abuzywności postanowień konkretnej umowy, w tym w sprawach o ustalenie. Interes prawny w wytoczeniu takiego powództwa musi być natomiast zdaniem sądu każdorazowo badany w okolicznościach konkretnej sprawy, jako niezbędna przesłanka jej merytorycznego rozpoznania.

Interes prawny powoda jest materialnoprawną przesłanką powództwa o ustalenie. Uznaje się, że interes prawny zachodzi wówczas, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (wyr. SN z 18.6.2009 r., II CSK 33/09, OSNC 2010, Nr B, poz. 47

oraz Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 12.12.2014r. IACa 441/14). Interes prawny zachodzi zatem wówczas, gdy istnieje niepewność danego prawa lub stosunku prawnego, zarówno z przyczyn faktycznych, jak i prawnych. Należy jednak zauważyć, że w pewnych sytuacjach powództwo to stanowi jedyny sposób dochodzenia praw (wyr. SN z 14.7.1972 r., III CRN 607/71, OSNC 1973, Nr 4, poz. 64).

Orzecznictwo ustaliło nadto zasadę, że nie ma interesu prawnego ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych. Zasada ta nie ma jednak charakteru bezwzględnie. Znajduje ona zastosowanie tylko wówczas, gdy przysługujące powodowi dalej idące roszczenie zapewni mu pełną ochronę, tzn. w całości wyeliminuje spór między stronami lub zapobiegnie jego powstaniu w przyszłości. Sytuacja taka zwykle nie zachodzi, gdy z danego stosunku prawnego może wypływać wiele roszczeń i stąd wyniknąć z niego wiele sporów obecnie i w przyszłości. W orzecznictwie daje się zauważyć postępującą tendencję do elastycznego pojmowania pojęcia „interesu prawnego” w rozumieniu art. 189 k.p.c., z uwzględnieniem celowościowej jego wykładni, konkretnych okoliczności danej sprawy oraz tego, czy w drodze innego powództwa np. o świadczenie strona może uzyskać kompletną lub choćby szerszą ochronę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2004 r. II CK 387/02, niepubl.).

W uzasadnieniu wyroku z dnia 12.12.2014r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie zważył, iż „ (...) interes prawny występuje, gdy spełnione są łącznie trzy warunki: 1) sfera prawna powoda jest zagrożona lub została naruszona, 2) brak jest innych środków prawnych pozwalających na wyeliminowanie tego stanu, 3) skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. W aktualnym orzecznictwie wyraźnie zaznaczył się kierunek do szerokiej interpretacji pojęcia „interesu prawnego” w rozumieniu art. 189 k.p.c. Wskazuje się, że interes prawny powinien być rozumiany z uwzględnieniem szeroko pojętego dostępu do sądu w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1997 r., II CKU 7/97, niepubl., z dnia 4 lutego 1999 r., II CKN 804/98, OSNC 1999, nr 10, poz. 171, z dnia 27 stycznia 2004r., II CK 387/02, niepubl., z dnia 30 października 2008 r., II CSK 233/08, niepubl., z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, niepubl., z dnia 18 marca 2011 r., III CSK127/10, niepubl.). Oznacza to, że zarzut wyłączenia interesu prawnego w dochodzeniu ustalenia z uwagi na konkurencyjny środek ochrony prawnej w postaci powództwa o świadczenie, należy oceniać ostrożnie z odniesieniem do okoliczności indywidualnej sprawy. Interesu prawnego nie można utożsamiać z interesem ekonomicznym, gdyż występuje on nie tylko wówczas, gdy doszło do naruszenia lub zachodzi realna obawa naruszenia praw majątkowych danego podmiotu. Jeśli tylko w świetle danych okoliczności sprawy zachodzi potrzeba wprowadzenia jasności i pewności w sferze sytuacji prawnej powoda, wyznaczonej konkretnym stosunkiem cywilnoprawnym, uznać należy, iż ma interes prawny w znaczeniu użytym w art. 189 k.p.c., niezależnie od przysługujących mu roszczeń o świadczenie.”

Powódka w toku informacyjnego przesłuchania wskazała, iż z przedmiotowym powództwem wystąpiła z uwagi na wzrost kursu waluty –CHF, gdyż chciałaby, aby przy uwzględnieniu kursu jaki obowiązywał w dniu zawarcia umowy zwrócono jej to co nadpłaciła. Podała, iż nie wystąpiłaby z powództwem, gdyby kurs waluty nie uległ zmianie. Potwierdziła to w toku złożonych zeznań. Nie budzi zatem w świetle powyższego wątpliwości, iż motywem którym kierowała się powódka występując z przedmiotowym pozwem, było uzyskanie zmniejszenia rat czy też uzyskanie nadpłaconej kwoty w związku z zapłatą rat wyliczonych po wyższym jej zdaniem kursie. Powódka miała świadomość jakiego rodzaju umowę zawarła oraz, iż wpływ na wysokość raty ma oprocentowanie i kurs waluty, który pomimo, że w okresie zawierania umowy był stabilny, może w przyszłości ulec zmianie. Nie mogą w tej sytuacji wpływać na ocenę interesu prawnego powódki okoliczności przez nią wskazywane, że czuje się oszukana przez bank w związku ze wzrostem kursu waluty i tym samym wzrostem rat kredytu. Powódka przez ok. 5 lat (do czasu wzrostu kursu CHF) spłacała kredyt i zeznała, iż spłacałaby go nadal, gdyby zjawisko to nie nastąpiło. Nie budzi zdaniem sądu wątpliwości, iż sam wzrost poziomu zadłużenia powódki wynika wyłącznie z faktu wzrostu rynkowego kursu waluty franka szwajcarskiego, który miał miejsce w minionych latach, był jednak powszechny i miał zasięg globalny.

Postanowienia umowne objęte żądaniem pozwu dotyczyły w istocie kwestii, których przedmiotem był sposób przeliczenia kwoty udzielonego w złotych kredytu na franki szwajcarskie i udzielenia w tym przedmiocie

informacji. Postanowienie umowne dotyczące harmonogramu spłat miało jedynie charakter informacyjny i przewidywało jego sporządzenie w oparciu o inne postanowienia umowy, których jedynie część powódka zakwestionowała. Istota sporu dotyczyła zatem przeliczenia kwoty kredytu ze złotych na CHF. Pozostałe wskazane w pozwie postanowienia umowy dotyczyły tylko skutków wynikających wprost ze stosowania postanowień tj. §3 ust. 2 i §2 ust. 1.

W tym miejscu należy wskazać, iż w orzecznictwie, w tym Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w tym przytaczanym przez powódkę w sprawie XVII AmC 426/2009 z 14.12.2010r., postanowienia umowne dotyczące kredytów indeksowanych walutą obcą nie były uznawane za niedozwolone klauzule umowne z uwagi na sam fakt ich indeksowania (waloryzowania, denominowania), lecz z uwagi na niejasne i jednostronne ustalanie przez banki zasad w zakresie przeliczania złotych na walutę obcą, w tym w szczególności w zakresie stosowanych kursów tych walut. Sama kwestia zawierania umów obejmujących indeksację czy nominację kredytu wypłacanego w złotych do waluty obcej pozostaje w sferze swobody umów. Dopuszczalność zawierania takiego rodzaju umów przewiduje sama ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe, która po nowelizacji ustawą z dnia 29.07.2011r. o zmianie ustawy prawo bankowe oraz niektórych ustaw (Dz.U. z 2011 Nr 165 poz. 9840 zwanej potocznie ustawą antyspreedową) w art. 69 ust. 2 stanowi, iż umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;
- 4) zasady i termin spłaty kredytu;

4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

O dopuszczalności zawierania tego rodzaju umów w ramach swobody kontraktowej także przed wejściem w życie wskazywanej nowelizacji świadczy art. 4 cyt. ustawy, zgodnie z którym w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ma zastosowanie art. 69 ust.2 pkt 4a oraz art. 75 b ustawy o której mowa w art. 1, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały spłacone – do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy wskazać, iż na mocy zawartej przez strony w dniu 12.04.2006r. umowy kredytu hipotecznego nominowanego do CHF nr (...) bank udzielił powódce kredytu w kwocie 143.929,56 zł nominowanego do waluty CHF, według kursu kupna walut dla CHF obowiązującego w banku w dniu uruchomienia całości kredytu lub jego poszczególnych transz- w przypadku wypłaty kredytu w transzach, na sfinansowanie nabycia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...). (§2 ust. 1 i §3 ust. 2 umowy).

Zgodnie z §2 ust. 2 Informacje o : okresie kredytowania, kwocie kredytu w CHF, wysokości kursu ustalonego przez Bank w dniu uruchomienia kredytu, wysokości oprocentowania oraz wysokości i terminach płatności rat zostaną określone w „Harmonogramie spłat”. Harmonogram spłat będzie przekazywany Kredytobiorcy co 6 miesięcy, na kolejny 6-miesięczny okres. Pierwszy harmonogram zostanie przekazany Kredytobiorcy niezwłocznie po uruchomieniu kredytu. Niniejszym Kredytobiorca upoważnia Bank do jednostronnego sporządzenia harmonogramu spłat, oraz do sporządzania jego zmian w okresie kredytowania, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy oraz każdorazowego przekazywania u Harmonogramu spłat.

Wysokość rat kapitałowo- odsetkowych miała zostać ustalona po przeliczeniu kwoty wypłaconego kredytu na CHF stosownie do postanowień umowy. (§5 ust. 3) Raty kredytu wraz z należnymi odsetkami miały być płatne w złotych , w kwocie stanowiącej równowartość CHF , na rachunek kredytu (...). (§5 ust. 4) Kwota wpłaty raty w złotych miała być przeliczana na CHF wg kursu sprzedaży obowiązującego w NBP na dzień przed datą wpływu środków do banku. (§5 ust. 5)

Nie budzi zatem wątpliwości, iż w przedmiotowej sprawie nieprecyzyjnie został jedynie określony kurs przeliczenia kwoty kredytu udzielonego w złotych na CHF tj. według kursu kupna walut dla CHF obowiązującego w banku w dniu uruchomienia całości kredytu. Natomiast sposób przeliczania wpłacanych rat został odniesiony do miernika obiektywnego tzn. kursu sprzedaży NBP z określonego dnia (dnia przed datą wpływu środków do banku). W tej sytuacji w przypadku umowy zawartej przez powódkę co do zasad ustalania przeliczania spłaty kredytu spełniony jest warunek określony w art. 69 ust.2 pkt 4a Prawa bankowego i nie zachodzi nawet potrzeba dokonywania zmiany umowy w tym zakresie. Pozostaje zatem ocena interesu prawnego powódki w wytoczeniu powództwa w zakresie dotyczącym określenia zasad przeliczenia kredytu wypłaconego w złotych na CHF. W wyroku z dnia 19.03.2015r. w sprawie IV CSK 362/14 Sąd Najwyższy zważył, iż „ Kredytobiorca nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, że niedozwolone są postanowienia umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, zawartej przed wejściem w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 165, poz. 984) - niezawierające szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

(...) Ustawodawca wprowadził narzędzie prawne pozwalające wyeliminować z obrotu postanowienia umowne zawierające niejasne reguły przeliczania należności kredytowych, zarówno na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części, która pozostała do spłacenia. Zatem abuzyność tych postanowień dostrzeżona przez powodów została w powyższym zakresie usunięta. W takiej sytuacji po stronie powodowej brak jest interesu prawnego w wytoczeniu powództwa. Częściowa spłata kredytu odbyła się według konkretnych zasad. Powodowie dokonali spłaty przy zastosowaniu określonego sposobu przeliczeń. Nawet jeżeli był on niejasny według treści zaskarżonych postanowień umownych, to z chwilą dokonania spłaty został skonkretyzowany. W rezultacie niedozwolony (abuzynny) charakter tych postanowień został wyeliminowany. Tym samym został usunięty stan niepewności, który mógłby usprawiedliwiać interes prawny powodów.” W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy dodatkowo zważył, iż (...) w przypadku kredytów denominowanych lub indeksowanych określenie jasnych zasad dokonywania przeliczeń stanowi element przedmiotowo istotny umowy.

Mając na uwadze powyższe stanowisko, które sądy orzekające w pełni akceptuje powódka nie ma interesu prawnego z wystąpieniem żądania ustalenia

wskazanych w pozwie postanowień umownych za niedozwolone klauzule umowne. Jak już wskazano zasady przeliczenia spłaty kredytu w umowie zawartej z powódką są odnoszone do obiektywnych wskaźników, czyli kursu NBP. Natomiast co do zasad przeliczenia udzielonego kredytu w złotych na CHF, powódce przysługiwałoby zdaniem sądu dalej idące roszczenie tj. o zapłatę – w przypadku gdyby okazało się, iż przy przeliczeniu kwoty udzielonego kredytu według kursu obiektywnego dokonała nadpłaty w spłacie zobowiązania lub o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego (umowy) w przypadku wykazania abuzywności postanowienia dotyczącego zasad przeliczenia kredytu w złotych na franki szwajcarskie - z uwagi na wskazane wyżej stanowisko Sądu Najwyższego, iż określenie tych zasad stanowi element przedmiotowy istotny umowy. Nie budzi zdaniem sądu wątpliwości, iż samo ewentualne ustalenie abuzywności postanowień umownych objętych pozwem (przy spełnieniu przesłanek z art. 385¹ kc), a w konsekwencji brak związania nimi powódki, nie zakończyłoby w takiej sytuacji w sposób definitywny sporu między stronami, gdyż bez tych postanowień umowa nie mogłaby być w pozostałym zakresie wykonywana. Brak jest bowiem uregulowań ustawowych, które mogłyby zastąpić automatycznie postanowienia uznane za niedozwolone klauzule umowne.

Mając na uwadze powyższą argumentację sąd powództwo oddalił.

Wobec powyższego stanowiska nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy przeprowadzone dowody z zeznań świadka M. F. oraz zeznania powódki w zakresie dotyczącym okoliczności zawierania umów przez bank, w tym tej konkretnej zawartej z powódką. Zeznania powódki sąd uwzględnił jedynie w zakresie w jakim dotyczyły ustalenia jej interesu prawnego w wytoczeniu powództwa i sytuacji majątkowej.

Z powyższych względów sąd oddalił także wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów i rachunkowości, albowiem nie miał on zdaniem sądu istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

O kosztach procesu sąd orzekł na podst. art. 102 kpc w myśl którego w wypadkach szczególnie uzasadnionych

sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Art. 102kpc stanowi odstępstwo od wyrażonej w art. 98kpc zasady odpowiedzialności za wynik procesu w zakresie rozliczenia kosztów postępowania między stronami.

Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 kpc należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące na „zewnątrz procesu”, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej pozwanego. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.(tak Sąd Najwyższy w Postanowieniu z dnia 14.01.1974r. publ. LEX nr 7379)

Przepis art. 102 k.p.c. ma zastosowanie jedynie w sensie ulżenia stronie przegrywającej przez nieobciążenie jej całością albo częścią należnych od niej kosztów (postanowienie Sądu Najwyższego dnia 03.06.1971 r. II PZ 27/71 LEX nr 6938).

Sąd korzystając z tego przepisu miał na uwadze charakter sprawy, a także sytuację majątkową pozwanej, w tym wysokość spłacanych przez nią rat, w szczególności w aspekcie wysokości należnych pozwanemu kosztów procesu tj. wynagrodzenia pełnomocnika, które w stawce minimalnej wynosi 5400zł. Zdaniem sądu nie budziła wątpliwości, w świetle bogatego orzecznictwa i poglądów doktryny, potencjalna możliwość żądania kontroli postanowień umownych dotyczących zasad przeliczania kwoty udzielonego kredytu na franki szwajcarskie w aspekcie ich abuzywności. Nie budzi też wątpliwości, iż w przypadku innych banków, na co wskazywała powódka, podobne wzorce umowne zostały wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych. W przedmiotowej sprawie powódka skorzystała jednakże zdaniem sądu z niewłaściwej drogi, aby ten cel osiągnąć. Ponadto sąd uwzględnił sytuację majątkową powódki, która musi pracować w kilku miejscach, aby zapewnić sobie środki utrzymania, w tym na zapłatę raty kredytu w banku. Aktualnie rata kredytu spłacana przez powódkę wynosi ok. 850zł, a zatem wynagrodzenie pełnomocnika to równowartość ponad 6. miesięcznych rat. Nie budzi wątpliwości, iż pozycja majątkowa banku i konsumenta jakim jest powódka, poszukującego ochrony prawnej w trudnej sytuacji w jakiej się znalazła- bez własnej winy- są nieporównywalne. Mając na

uwadze powyższe okoliczności zdaniem sądu obciążenie w przedmiotowej sprawie powódki kosztami procesu stanowiącymi równowartość półrocznych rat kredytu nie da się pogodzić z zasadami współżycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze sąd nie obciążył powódki kosztami procesu.

SSR del. Agata Górecka